

<i>Rodzaj dokumentu:</i>	Sprawozdanie za rok 2023 Województwo lubuskie
<i>Egzamin:</i>	Egzamin maturalny
<i>Przedmiot:</i>	Język włoski
<i>Poziom:</i>	Poziom rozszerzony
<i>Termin egzaminu:</i>	18 maja 2023 r. – poziom rozszerzony
<i>Data publikacji dokumentu:</i>	19 września 2023 r.

Opracowanie:

Dorota Mierzejewska (Centralna Komisja Egzaminacyjna)

Hanna Florczak (Okręgowa Komisja Egzaminacyjna w Warszawie)

Opieka merytoryczna

Ludmiła Stopińska (Centralna Komisja Egzaminacyjna)

Beata Trzcińska (Centralna Komisja Egzaminacyjna)

Współpraca

Beata Dobrosielska (Centralna Komisja Egzaminacyjna)

Agata Wiśniewska (Centralna Komisja Egzaminacyjna)

Mariola Jaśniewska (Centralna Komisja Egzaminacyjna)

Pracownie ds. Analiz Wyników Egzaminacyjnych okręgowych komisji egzaminacyjnych

Opracowanie dla województwa lubuskiego**Okręgowa Komisja Egzaminacyjna w Poznaniu**

Anna Kańska

Anna Sperling

Centralna Komisja Egzaminacyjna

ul. Józefa Lewartowskiego 6, 00-190 Warszawa

tel. 22 536 65 00, fax 22 536 65 04

e-mail: sekretariat@cke.gov.pl

www.cke.gov.pl

Język włoski

Poziom rozszerzony

1. Opis arkusza

W roku szkolnym 2022/2023 egzamin maturalny z języka włoskiego został przeprowadzony na podstawie wymagań egzaminacyjnych określonych w rozporządzeniu Ministra Edukacji i Nauki z dnia 10 czerwca 2022 r.¹

Arkusz egzaminacyjny z języka włoskiego na poziomie rozszerzonym składał się z 31 zadań zamkniętych różnego rodzaju (wyboru wielokrotnego, zadań na dobieranie) oraz 17 zadań otwartych, w tym 16 krótkiej i 1 rozszerzonej odpowiedzi. Zadania sprawdzały wiadomości oraz umiejętności w czterech obszarach: rozumienia ze słuchu (11 zadań zamkniętych i 4 zadania otwarte krótkiej odpowiedzi), rozumienia tekstów pisanych (14 zadań zamkniętych i 4 zadania otwarte krótkiej odpowiedzi), znajomości środków językowych (6 zadań zamkniętych i 8 zadań otwartych krótkiej odpowiedzi) oraz tworzenia wypowiedzi pisemnej (1 zadanie otwarte rozszerzonej odpowiedzi). Zadania sprawdzające rozumienie ze słuchu były oparte na nagranych tekstach, odtworzonych podczas egzaminu z płyty CD, natomiast zadania sprawdzające rozumienie tekstów pisanych oraz 2 zadania sprawdzające znajomość środków językowych były oparte na tekstach autentycznych lub w minimalnym stopniu adaptowanych zamieszczonych w arkuszu egzaminacyjnym. Za rozwiązanie wszystkich zadań zdający mógł otrzymać 60 punktów (1 punkt za każde zadanie zamknięte lub otwarte w obszarach rozumienia ze słuchu, rozumienia tekstów pisanych i znajomości środków językowych oraz 13 punktów za wypowiedź pisemną).

2. Dane dotyczące populacji zdających

TABELA 1. Zdający rozwiązujący zadania w arkuszu standardowym*

Liczba zdających (Formuła 2023)		1
Zdający rozwiązujący zadania w arkuszu standardowym	ze szkół na wsi	0
	ze szkół w miastach do 20 tys. mieszkańców	0
	ze szkół w miastach od 20 tys. do 100 tys. mieszkańców	0
	ze szkół w miastach powyżej 100 tys. mieszkańców	1
	ze szkół publicznych	1
	ze szkół niepublicznych	0
	kobiety	1
	mężczyźni	0
	o których mowa w art. 2 ust. 1 ustawy ² (obywatele Ukrainy)	0

* Dane w tabeli dotyczą wszystkich tegorocznych absolwentów.

¹ Rozporządzenie Ministra Edukacji i Nauki z dnia 10 czerwca 2022 r. w sprawie wymagań egzaminacyjnych dla egzaminu maturalnego przeprowadzanego w roku szkolnym 2022/2023 i 2023/2024 (Dz.U. poz. 1246).

² Ustawa z dnia 12 marca 2022 r. o pomocy obywatelom Ukrainy w związku z konfliktem zbrojnym na terytorium tego państwa (Dz.U. z 2023 r. poz. 103 z późn. zm.).

TABELA 2. Zdający rozwiązujący zadania w arkuszach dostosowanych

Zdający rozwiązujący zadania w arkuszach dostosowanych	z autyzmem, w tym z zespołem Aspergera	0
	słabowidzący	0
	niewidomi	0
	słabosłyszący	0
	niesłyszący	0
	z niepełnosprawnością ruchową spowodowaną mózgowym porażeniem dziecięcym	0
	z zaburzeniem widzenia barw	0
Ogółem	0	

3. Przebieg egzaminu

TABELA 3. Informacje dotyczące przebiegu egzaminu

Termin egzaminu		18 maja 2023 r.	
Czas trwania egzaminu		150 minut	
Liczba szkół		1	
Liczba zespołów egzaminatorów*		Zespół Krajowy	
Liczba egzaminatorów*		1	
Liczba obserwatorów ³ (§ 8 ust. 1)		0	
Liczba unieważnień ⁴	w przypadku:		
	art. 44zzv pkt 1	stwierdzenia niesamodzielnego rozwiązywania zadań przez zdającego	0
	art. 44zzv pkt 2	wniesienia lub korzystania przez zdającego w sali egzaminacyjnej z urządzenia telekomunikacyjnego	0
	art. 44zzv pkt 3	zakłócenia przez zdającego prawidłowego przebiegu części egzaminu w sposób utrudniający pracę pozostałym zdającym	0
	art. 44zzw ust. 1	stwierdzenia podczas sprawdzania pracy niesamodzielnego rozwiązywania zadań przez zdającego	0
	art. 44zzy ust. 7	stwierdzenia naruszenia przepisów dotyczących przeprowadzenia egzaminu	0
	art. 44zzy ust. 10	niemożności ustalenia wyniku (np. zaginięcie karty odpowiedzi)	0
Liczba wglądów ⁴ (art. 44zzz)		0	

* Dane dotyczą wszystkich poziomów egzaminu (podstawowego, rozszerzonego i dwujęzycznego) łącznie.

³ Rozporządzenie Ministra Edukacji i Nauki z dnia 1 sierpnia 2022 r. w sprawie egzaminu maturalnego (Dz.U. poz. 1644, z późn. zm.) – podano łącznie dla Formuły 2023 i Formuły 2015.

⁴ Ustawa z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty (Dz.U. z 2022 r. poz. 2230).

4. Podstawowe dane statystyczne

TABELA 4. Wyniki zdających – parametry statystyczne*

Zdający	Liczba zdających	Minimum (%)	Maksimum (%)	Mediana (%)	Modalna (%)	Średnia (%)	Odchylenie standardowe (%)
ogółem Formuła 2023	1	-	-	-	-	-	-

* Dane dotyczą tegorocznych absolwentów. Parametry statystyczne są podane dla grup liczących 30 lub więcej zdających.

Poziom wykonania zadań – dotyczy wszystkich zdających w kraju

TABELA 5.

Poziom wykonania zadań – dotyczy wszystkich zdających w kraju

Rozumienie ze słuchu

Zadanie	Wymagania egzaminacyjne 2023 i 2024		Poziom wykonania zadania (%)
	Wymaganie ogólne	Wymagania szczegółowe	
1.1.	II. Rozumienie wypowiedzi. <i>Zdający rozumie różnorodne złożone wypowiedzi ustne wypowiedziane w naturalnym tempie [...].</i>	II.8) Zdający odróżnia informacje o faktach od opinii.	88
1.2.		II.7) Zdający wyciąga wnioski wynikające z informacji zawartych w wypowiedzi.	91
1.3.		II.2) Zdający określa główną myśl [...] fragmentu wypowiedzi.	88
1.4.		II.5) Zdający znajduje w wypowiedzi określone informacje.	81
1.5.			63
1.6.			79
2.1.		II.5) Zdający znajduje w wypowiedzi określone informacje.	82
2.2.			69
2.3.			85
2.4.			59
2.5.			86

Zadanie	Wymagania egzaminacyjne 2023 i 2024		Poziom wykonania zadania (%)
	Wymagania ogólne	Wymagania szczegółowe	
3.1.	<p>II. Rozumienie wypowiedzi.</p> <p><i>Zdający rozumie różnorodne złożone wypowiedzi ustne wypowiedziane w naturalnym tempie [...].</i></p>	<p>VIII.2) Zdający przekazuje w języku obcym nowożytnym [...] informacje sformułowane w tym języku obcym.</p>	38
3.2.	<p>V. Przetwarzanie wypowiedzi.</p> <p><i>Zdający zmienia formę przekazu ustnego [...].</i></p>		76
3.3.	<p>I. Znajomość środków językowych.</p>		29
3.4.	<p><i>Zdający posługuje się bogatym zasobem środków językowych (leksykalnych – w tym związków frazeologicznych, gramatycznych, ortograficznych) [...].</i></p>		42
		<p>II.5) Zdający znajduje w wypowiedzi określone informacje.</p>	

Rozumienie tekstów pisanych

Zadanie	Wymagania egzaminacyjne 2023 i 2024		Poziom wykonania zadania (%)
	Wymaganie ogólne	Wymagania szczegółowe	
4.1.	II. Rozumienie wypowiedzi. <i>Zdający rozumie [...] różnorodne złożone wypowiedzi pisemne [...].</i>	III.4) Zdający znajduje w tekście określone informacje.	80
4.2.			77
4.3.			86
4.4.			86
4.5.		III.9) Zdający rozpoznaje informacje wyrażone pośrednio oraz znaczenia przenośne.	81
5.1.		III.5) Zdający rozpoznaje związki między poszczególnymi częściami tekstu.	75
5.2.			68
5.3.			82
5.4.			69
5.5.			81

Zadanie	Wymagania egzaminacyjne 2023 i 2024		Poziom wykonania zadania (%)	
	Wymagania ogólne	Wymagania szczegółowe		
6.1.	II. Rozumienie wypowiedzi. <i>Zdający rozumie [...] różnorodne złożone wypowiedzi pisemne [...].</i>	III.4) Zdający znajduje w tekście określone informacje.		81
6.2.				86
6.3.		III.7) Zdający wyciąga wnioski wynikające z informacji zawartych w tekście.		81
6.4.		III.1) Zdający określa główną myśl tekstu [...].		81
6.5.	II. Rozumienie wypowiedzi. <i>Zdający rozumie [...] różnorodne złożone wypowiedzi pisemne [...].</i>	VIII.2) Zdający przekazuje w języku obcym nowożytnym [...] informacje sformułowane w tym języku obcym.	III.8) Zdający odróżnia informacje o faktach od opinii.	72
6.6.	V. Przetwarzanie wypowiedzi. <i>Zdający zmienia formę przekazu [...] pisemnego [...].</i>		III.9) Zdający rozpoznaje informacje wyrażone pośrednio oraz znaczenia przenośne.	74
6.7.	I. Znajomość środków językowych. <i>Zdający posługuje się bogatym zasobem środków językowych (leksykalnych – w tym związków frazeologicznych, gramatycznych, ortograficznych) [...].</i>		III.4) Zdający znajduje w tekście określone informacje.	76
6.8.			III.3) Zdający określa kontekst wypowiedzi.	54

Znajomość środków językowych

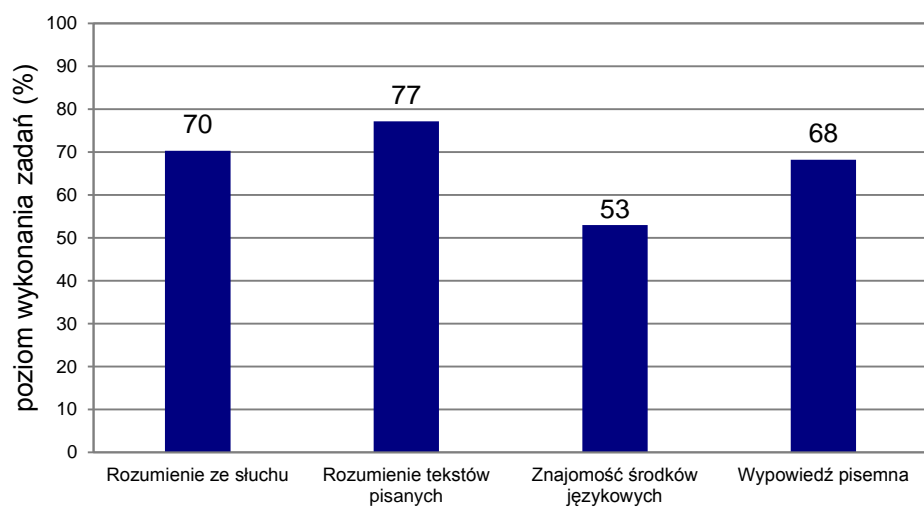
Zadanie	Wymagania egzaminacyjne 2023 i 2024		Poziom wykonania zadania (%)
	Wymaganie ogólne	Wymaganie szczegółowe	
7.1.	<p>I. Znajomość środków językowych.</p> <p><i>Zdający posługuje się bogatym zasobem środków językowych (leksykalnych, gramatycznych, ortograficznych) [...].</i></p>	<p>1. Zdający posługuje się bogatym zasobem środków językowych (leksykalnych, gramatycznych, ortograficznych) [...].</p>	78
7.2.			86
7.3.			52
7.4.			48
7.5.			78
7.6.			55
8.1.			22
8.2.			52
8.3.			67
8.4.			73
9.1.			27
9.2.			41
9.3.			45
9.4.			20

Wypowiedź pisemna

Zadanie	Wymagania egzaminacyjne 2023 i 2024		Kryteria	Poziom wykonania zadania (%)
	Wymagania ogólne	Wymagania szczegółowe		
10.	<p>I. Znajomość środków językowych.</p> <p><i>Zdający posługuje się bogatym zasobem środków językowych (leksykalnych – w tym związków frazeologicznych, gramatycznych, ortograficznych) [...].</i></p> <p>III. Tworzenie wypowiedzi.</p> <p><i>Zdający samodzielnie tworzy [...] w miarę złożone, bogate pod względem treści, spójne i logiczne wypowiedzi pisemne [...].</i></p> <p>IV. Reagowanie na wypowiedzi.</p> <p><i>Zdający [...] reaguje w formie w miarę złożonego tekstu pisanego w różnorodnych sytuacjach [...].</i></p>	<p>I. Zdający posługuje się bogatym zasobem środków językowych (leksykalnych – w tym związków frazeologicznych, gramatycznych, ortograficznych) [...].</p>	zgodność z poleceniem	73
		<p>V.2) Zdający opowiada o czynnościach [...] i wydarzeniach z przeszłości [...].</p> <p>V.6) Zdający wyraża i uzasadnia swoje opinie i poglądy [...].</p>	spójność i logika wypowiedzi	80
		<p>V.8) Zdający stawia tezę, przedstawia w logicznym porządku argumenty za i przeciw danej tezie lub rozwiązaniu, kończy wypowiedź konkluzją.</p>	zakres środków językowych	59
		<p>V.12) Zdający stosuje zasady konstruowania tekstów o różnym charakterze.</p> <p>V.13) Zdający stosuje formalny lub nieformalny styl wypowiedzi adekwatnie do sytuacji.</p> <p>VII.3) Zdający [...] przekazuje informacje i wyjaśnienia.</p>	poprawność środków językowych	61

WYKRES 1.

Poziom wykonania zadań w zakresie poszczególnych obszarów umiejętności – dotyczy wszystkich zdających w kraju

Komentarz – na podstawie wyników wszystkich zdających w kraju

Poziom rozszerzony

Absolwenci szkół ponadpodstawowych, którzy przystąpili do egzaminu maturalnego z języka włoskiego na poziomie rozszerzonym, uzyskali za rozwiązanie zadań w arkuszu egzaminacyjnym średni wynik 68% punktów. Najwyższy wynik zdający osiągnęli w części arkusza sprawdzającej rozumienie tekstów pisanych (średni wynik – 77%). Większym wyzwaniem dla maturzystów okazało się rozumienie ze słuchu oraz tworzenie wypowiedzi pisemnej (średni wynik – odpowiednio 70% i 68%). Najniższe wyniki osiągnęli w części sprawdzającej znajomość środków językowych (średni wynik – 53%).

W tegorocznym arkuszu egzaminacyjnym w obszarze rozumienia ze słuchu oraz rozumienia tekstów pisanych pojawiły się po raz pierwszy zadania otwarte. Łącznie z zadaniami sprawdzającymi znajomość środków językowych, w arkuszu zdający rozwiązywali 16 jednostek otwartych. Stanowiły one większe wyzwanie dla maturzystów niż zadania zamknięte (31 jednostek). Zdający uzyskali średnio 51% punktów możliwych do zdobycia za zadania otwarte, podczas gdy za zadania zamknięte uzyskali średnio 77% punktów.

W obszarze rozumienia ze słuchu łatwe dla zdających były zadania 1.1.–1.3. (średni wynik – 89%). Maturzyści nie mieli problemów z odróżnieniem faktów od opinii w tekście o zanieczyszczeniu oceanów plastikiem (88% poprawnych odpowiedzi w zadaniu 1.1.). W zadaniu 1.2., które sprawdzało umiejętność wyciągania wniosków wynikających z informacji zawartych w wypowiedzi, zdający dobrze poradzili sobie z określeniem stosunku bohaterki wywiadu do rzeczywistości, jaką sztucznie tworzą blogerzy w internecie. Prawidłową odpowiedź **A.** (*In base all'intervista possiamo dire che Lidia è critica rispetto alla realtà creata in rete dai blog di ricette.*) wybrało 91% zdających. Również określanie głównej myśli fragmentu wypowiedzi dla tekstu 3. nie sprawiło zdającym większych trudności (88% poprawnych odpowiedzi **D.** w zadaniu 1.3.).

W zadaniach sprawdzających umiejętność znajdowania w wypowiedzi określonych informacji (zadania 1.4.–1.6., zadanie 2. i zadanie 3.) zdający osiągnęli średni wynik 66%.

Zadanie 1.5. okazało się dla tegorocznych maturzystów umiarkowanie trudne.

1.5. Durante la competizione del Bosforo, la signora Luisa

- A. è arrivata per ultima al traguardo.
- B. ha sbagliato il percorso della gara.
- C. ha nuotato in un gruppo di persone più giovani.
- D. ha scoperto di essere l'unica concorrente sopra i 50 anni.

Fragment transkrypcji:

Uomo: Ci parli della gara del Bosforo.

Donna: Mi sono tuffata nell'acqua insieme a duemila concorrenti, alcuni con cuffie gialle e altri verdi. Credevo che i verdi fossero gli stranieri come me e che i gialli fossero i turchi. Ho seguito i nuotatori con le cuffie gialle, sicura che conoscevano meglio

la strada. Invece eravamo divisi per età e quelli che seguivo avevano sui trent'anni. Ero convinta di essere l'ultima, e invece sono arrivata sesta nella mia categoria, quella di cinquant'anni e più. È stata una fatica, ma quando ho scoperto il mio errore, saltavo dalla gioia.

Prawidłową odpowiedź **C.** wskazało 63% zdających. Słusznie uznali oni, że w czasie zawodów pływackich pani Luisa nieświadomie dołączyła do grupy młodszych zawodników, dzięki czemu osiągnęła lepszy wynik na mecie. Atrakcyjnym dla niektórych zdających okazał się dystraktor B. Prawdopodobnie skupili oni swoją uwagę na informacji, że bohaterka popłynęła za grupą w żółtych czepkach, ponieważ uznała, że znają oni trasę. Fakt ten pani Luisa komentuje słowami: *ho scoperto il mio errore*, jednak nie odnosi się do pomylenia trasy, a do płynięcia z niewłaściwą grupą.

Maturzyści lepiej poradzi sobie z zadaniem 2., w którym należało dopasować zdania do wysłuchanych wypowiedzi osób mówiących o zmianie pracy. Średni wynik w tym zadaniu wyniósł 76%. Najłatwiejsze dla zdających było zadanie 2.5. 86% maturzystów zrozumiało, że narratorka po zmianie pracy na zdalną nie musi tracić czasu na dojazdy do biura i zyskuje dzięki temu czas na swoje pasje (odpowiedź **A.**) Trudniejsze okazało się zadanie 2.4., w którym poprawną odpowiedź **F.** wskazało 59% zdających. Narrator opowiada, w jaki sposób zdecydował się zostać komikiem. Wyjaśnia, że jednym z powodów, które skłoniły go do podjęcia właśnie takiej pracy, były wysokie zarobki. Ci ze zdających, którzy zaznaczyli niepoprawną odpowiedź B., prawdopodobnie skoncentrowali się wyłącznie na pierwszym zdaniu wypowiedzi. Słowa narratora: *Più volte la vita mi ha costretto a fare un lavoro che non mi piaceva*. mogły im zasugerować, że mówiący wciąż nie może znaleźć pracy, która by mu się podobała.

Zadanie 3. polegało na uzupełnieniu luk w zdaniach na podstawie informacji zawartych w nagraniu. Było to jedno z trudniejszych zadań w tegorocznym arkuszu egzaminacyjnym, zdający za jego rozwiązanie uzyskali średni wynik 46%. Szczegółowa analiza zadania 3. została przedstawiona w sekcji „Pod lupą”.

Część arkusza sprawdzająca rozumienie tekstów pisanych nie sprawiła tegorocznym maturzystom większych problemów. Był to obszar, z którym poradzi sobie najlepiej, uzyskując średni wynik 77% punktów.

Zdający osiągnęli wysokie wyniki w zadaniach sprawdzających umiejętność znajdowania w tekście określonych informacji (zadania 4.1.–4.4. oraz 6.1., 6.2. i 6.7. – średni wynik 82%). Zadanie 4. okazało się jednym z najłatwiejszych w całym arkuszu egzaminacyjnym (średni wynik – 82%). Tekst, na którym było oparte zadanie, został podzielony na cztery części i dotyczył rozwoju turystyki w kosmosie. Zdecydowana większość zdających dopasowała do podanych zdań właściwe części tekstu. Maturzyści nie mieli też trudności z rozwiązaniem zadań 6.1. i 6.2., sprawdzających zrozumienie fragmentu tekstu literackiego, który opowiadał o muzycznych zainteresowaniach dziewczyny mieszkającej w zamku wraz z matką i ojcem kustoszem (odpowiednio 81% i 86% poprawnych odpowiedzi). Dobrze poradzi sobie z zadaniem 6.7., które okazało się najłatwiejsze spośród zadań otwartych sprawdzających rozumienie tekstów pisanych (76% poprawnych odpowiedzi).

Fragment tekstu

Per mia esperienza, imparare a suonare uno strumento richiede tempo e impegno; occorrono pazienza e costanza. Inoltre, leggere la musica migliora le abilità aritmetiche,

visto che richiede il conteggio delle note e della loro durata. Perciò a scuola, gli studenti che suonano uno strumento, proprio in matematica raggiungono livelli più alti rispetto agli studenti che non lo fanno, mentre in altre materie, come biologia o storia, sono tanto bravi quanto gli altri ragazzi.

6.7. L'autore del testo afferma che gli alunni che suonano la musica sono spesso migliori nel campo del/della matematica di quelli che non la suonano.

Aby poprawnie uzupełnić lukę, w tekście o zaletach grania na instrumentach muzycznych należało znaleźć informację o tym, że uczniowie, którzy opanowali taką umiejętność, osiągają wyższe wyniki w matematyce. Zdający, którzy uzyskali punkt za tę odpowiedź, zapisali wyraz poprawnie pod względem ortograficznym, zadbali również, by wpisywany fragment pasował do otoczenia luki. Kwestia dopasowania odpowiedzi do zdania podanego w arkuszu egzaminacyjnym jest równie istotna jak znalezienie właściwej informacji. Nie były akceptowane wyrażenia: *proprio in matematica* czy *in matematica raggiungono livelli più alti*, które zdający przepisali bezpośrednio z tekstu.

W tej części arkusza sprawdzane były również inne wymagania. W zadaniu 4.5. zdający wykazali się umiejętnością rozpoznawania informacji wyrażonych pośrednio oraz znaczeń przenośnych, uzyskując średni wynik 81%. Łatwe okazało się dla nich także zadanie otwarte 6.6., sprawdzające tę samą umiejętność. Wypowiedź, w której autor tekstu opisuje efekt braku koordynacji dźwiękowej pomiędzy muzykami używając specyficznego wyrażenia powstałego przez zastąpienie wyrazu „mieszanina/mieszanka” wyrazem „sałata”, prawidłowo zrozumiało 74% maturzystów. (6.6. *Per esprimere l'idea del caos causato dalla mancanza di coordinazione tra i musicisti, nel testo è usata l'espressione insalata mista di rumori*).

Tegoroczni maturzyści dobrze poradzili sobie także z odróżnieniem, która z informacji podanych w drugim akapicie tekstu o graniu na instrumentach jest przedstawiona jako fakt, a nie opinia (6.5. *Nel secondo paragrafo l'informazione che suonare uno strumento aumenta la capacità della memoria è presentata come fatto e non come opinione.*). Tę lukę prawidłowo uzupełniło 72% zdających.

Również zadania 6.3., 6.4. i 6.8., sprawdzające umiejętność ogólnego rozumienia tekstu, nie stanowiły problemu dla maturzystów (średni wynik 72%). Wśród nich najtrudniejsze okazało się zadanie 6.8., sprawdzające określanie kontekstu wypowiedzi. Poprawną odpowiedź wpisało w lukę 54% zdających. Na podstawie tekstu należało stwierdzić, że narrator jest muzykiem. W rozwiązaniu tego zadania akceptowane były odpowiedzi, które wskazywały na zawód związany z muzyką, a więc, obok oczekiwanego *musicista*, zdanie *Di professione l'autore del testo è _____*. można było uzupełnić takimi wyrażeniami, jak np. *direttore d'orchestra*, *insegnante di musica*, *preside di una scuola di musica*. Prawie połowa zdających nie poradziła sobie jednak z tym zadaniem. Należy podkreślić, że aby zdobyć punkt za jego rozwiązanie, oprócz znalezienia informacji zgodnej z treścią tekstu wyzwanie stanowiła konieczność wpisania takiej odpowiedzi, która łączyła się z fragmentem tekstu otaczającym lukę pod względem logicznym i gramatycznym. Dlatego też nie były uznawane takie sformułowania, jak np. *suona uno strumento*. Istotna była też precyzja wpisywanej odpowiedzi. Nie były akceptowane wyrażenia, które w zbyt ogólny sposób określały zawód wykonywany przez autora tekstu (np. *insegnante*).

Maturzyści uzyskali wysokie wyniki za zadanie 5., sprawdzające umiejętność rozpoznawania związków pomiędzy poszczególnymi częściami tekstu (średni wynik – 75%). Tekst opowiadał

o chłopcu, Marco, i o szkole, do której uczęszczały dzieci z dzielnicy. Poziom wykonania poszczególnych zadań był zróżnicowany i wyniósł od 68% poprawnych odpowiedzi w zadaniu 5.2. do 82% poprawnych odpowiedzi w zadaniu 5.3.

Fragment tekstu

RICORDI DI SCUOLA

Nel nostro quartiere i genitori portavano i figli a scuola in macchina. Uno di questi bambini si chiamava Marco. Ogni volta, appena usciva dalla macchina, la madre gli chiudeva subito la cerniera lampo della giacca a vento. Anche se non faceva così freddo, la donna era ansiosa di natura. **5.1. B** La osservava con scrupolo maniacale e quindi, strato dopo strato, Marco era ricoperto di: una maglietta di cotone (“che se sudi serve sempre”), una camicia a quadretti (da falegname, regalo di papà), un gilet senza maniche (regalo della nonna), una felpa con il cappuccio e la giacca a vento. **5.2. D** Ogni mattina la donna vedeva i suoi allievi che entravano coperti come se dovessero attraversare la Siberia d’inverno. Per questo lei, pietosa, gli dava cinque minuti per togliersi di dosso tutti quei vestiti e riprendere fiato. Era certa che, fra casa, macchina e scuola – ambienti riscaldati fino all’eccesso – non avrebbero mai potuto prendere freddo, neppure a volerlo.

Non tutti i bambini venivano accompagnati a scuola in macchina. C’erano anche quelli che venivano a piedi. Pochi, ma c’erano. Marco li vedeva arrivare con gli occhi assonnati e un po’ si dispiaceva per loro. Poi c’era Mirka: lei appariva dal nulla. Prima non c’era e poi c’era. Mirka era venuta a vivere nel quartiere da poco, quindi Marco non la conosceva bene. **5.3. F** Ma appena la maestra le chiedeva qualcosa lei rispondeva subito con molta precisione, come se non avesse mai perso il filo del discorso.

- A.** Fra di loro c’era anche un papà sempre in giacca e cravatta.
- B.** Conosceva la regola che i bambini dovevano essere vestiti a cipolla.
- C.** Così a Marco è rimasta la curiosità. Di certo aveva capito che era uno importante.
- D.** Di conseguenza, il ragazzo moriva di caldo e non vedeva l’ora di entrare in classe per spogliarsi, come consigliava sempre la maestra.
- E.** Non è che i bambini che venivano accompagnati a piedi avessero un’espressione triste. Solo assonnata, proprio come la sua.
- F.** Frequentavano la stessa classe da solo un mese. Era una tipa strana, in classe sembrava sempre distratta, sempre con lo sguardo fuori dalla finestra.

Zadanie wymagało dostrzeżenia związków logicznych i gramatycznych między wstawianym zdaniem a zdaniami przed luką i po niej. Najłatwiejsze dla zdających było zadanie 5.3. Prawidłową odpowiedź **F**. wskazało 82% maturzystów. W tym fragmencie tekstu autor opisuje zachowanie koleżanki Marka, uczennicy o imieniu Mirka. Mimo że dziewczynka wydaje się wiecznie roztargniona, okazuje się, że jednak śledzi tok lekcji i udziela dobrych odpowiedzi na pytania zadawane przez nauczycielkę.

Więcej problemów przysporzyło maturzystom uzupełnienie luki 5.2. Wyraźny związek pomiędzy zdaniem **D.** a zdaniami otaczającymi lukę zauważyło 68% zdających. W zdaniu poprzedzającym lukę autor wymienia ubrania, które matka, zgodnie z regułą ubierania „na cebulkę”, każe zakładać Markowi, żeby uchronić go przed zimą. Aby uzyskać logiczny ciąg zdań, przed wskazaniem brakującego fragmentu należało zwrócić uwagę także na treść zdania po luce, w którym pojawia się nowy podmiot: nauczycielka. Kobieta pozwala swoim uczniom szybko rozebrać się z nadmiaru odzieży. Te dwie informacje spina w logiczny sposób informacja o samopoczuciu samego Marka: chłopiec nie może doczekać się momentu, w którym za zgodą nauczycielki ściągnie z siebie część ubrań. Niektórzy zdający zdecydowali się uzupełnić tę lukę zdaniem B., które jednak nie pasuje pod względem logicznym. Nie zwrócili oni uwagi na fakt, że w przypadku wstawienia w lukę tego właśnie zdania z tekstu wynikałoby, że *la donna* ze zdania po luce to jest matka Marka, a wtedy wyrażenie *i suoi allievi* byłoby w tym kontekście całkowicie niezrozumiałe.

Część arkusza sprawdzająca znajomość środków językowych okazała się dla zdających umiarkowanie trudna (średni wynik – 53%). Analiza rozwiązań zadań pokazuje, że wielu tegorocznych maturzystów nie opanowało w wystarczającym stopniu struktur gramatyczno-leksykalnych z zakresu poziomu rozszerzonego, wskazanych w wymaganiach egzaminacyjnych na rok szkolny 2022/2023.

Maturzyści najlepiej poradzi sobie z zadaniem 7., w którym należało wybrać poprawne uzupełnienie luk w krótkim tekście opowiadającym o fenomenie centrów handlowych (średni wynik – 66%). Łatwy dla zdających okazał się wybór właściwego zaimka nieokreślonego w wyrażeniu *ognuno ha un obiettivo che vuole raggiungere* (odpowiedź **B.**) w zadaniu 7.2. Poprawnej odpowiedzi udzieliło 86% maturzystów. Najtrudniejszy natomiast okazał się wybór przyimka w zadaniu 7.4. W tym fragmencie tekstu autor wspomina o tym, że kobiety chodzą do fryzjera przede wszystkim po to, żeby z kimś porozmawiać. Poprawnej odpowiedzi **D.** (*le donne che si fermano 7.4. dal parrucchiere, più interessate a fare due chiacchiere che a farsi tagliare i capelli.*) udzieliło 48% zdających. Pamiętali oni o tym, że aby wyrazić polskie znaczenie „iść do kogoś/ zatrzymać się u kogoś” należy zastosować właśnie przyimek *da*. Dla jednej trzeciej maturzystów atrakcyjnym był dystraktor A. (przyimek łączony *a*), który jednak w tego typu konstrukcjach nigdy nie wprowadza osoby. Przy wyborze tej odpowiedzi prawdopodobnie zasugerowali się oni dalszym ciągiem zdania, a więc konstrukcją [*fermarsì a fare due chiacchiere*, stosując ten sam przyimek dla dwóch różnych wyrażen].

Trudniejsze od zadania 7. okazały się zadania otwarte. Średni wynik za zadanie 8. wyniósł 54% punktów możliwych do uzyskania, a za zadanie 9. – 33% punktów.

Zadanie 8. opierało się na tekście o nowym, tajemniczym mieszkańcu paryskiego ogrodu zoologicznego. Zdający mieli przekształcić wyrazy podane w nawiasie tak, aby powstał spójny i logiczny tekst. Wyniki za poszczególne zadania były zróżnicowane i wahały się od 22% (zadanie 8.1.) do 73% poprawnych odpowiedzi (zadanie 8.4.). W najłatwiejszym dla tegorocznych maturzystów zadaniu należało wykazać się umiejętnością utworzenia od podanej formy czasownika *conoscere* rzeczownika w liczbie mnogiej *conoscenze*. Wśród najczęstszych błędnych odpowiedzi pojawiał się niepoprawny zapis ortograficzny *conoscienze*. Niektórzy zdający wpisywali w lukę formę *participio passato*, jednakże nie zwrócili uwagi, że nie uzupełniała ona tego fragmentu tekstu ani w sposób logiczny, ani gramatyczny (lukę poprzedzał rodzajnik i zaimek dzierżawczy *le sue*). Najtrudniejsze okazało się zadanie 8.1., w którym od rzeczownika *titolo* należało utworzyć formę *intitolato*. Prawidłowo uzupełniła to zdanie niewiele ponad jedna piąta zdających.

Największe wyzwanie dla maturzystów stanowiło zadanie 9., w którym należało przetłumaczyć na język włoski podane w nawiasach fragmenty zdań, tak aby otrzymać logiczne i gramatycznie poprawne zdania (średni wynik – 33%). Poziom wykonania poszczególnych zadań wahał się od 20% do 45% poprawnych odpowiedzi. Zdający poradzili sobie najlepiej z zadaniem 9.3., sprawdzającym umiejętność tworzenia zdań przeczących. Prawie połowa maturzystów poprawnie przetłumaczyła wyrażenie *nessuno ha detto*, pamiętając o braku podwójnego przeczenia w związku z umiejscowieniem zaimka nieokreślonego przed czasownikiem.

Najtrudniejsze okazało się zadanie 9.4.

9.4. Devi finire i compiti (zanim przyjdą) prima che vengano/arrivino gli ospiti.

W powyższym zdaniu należało zastosować formę *congiuntivo* w połączeniu z wyrażeniem *prima che*. Poziom wykonania tego zadania wyniósł zaledwie 20%. Część maturzystów wpisywała w lukę *prima di*. Wyrażenie to byłoby poprawne tylko w przypadku, gdyby w zdaniu nadrzędnym i podrzędnym występował ten sam podmiot. Niewielu zdających zastosowało formę trybu *congiuntivo presente*, obligatoryjną w tej konstrukcji.

W części arkusza sprawdzającej umiejętność tworzenia wypowiedzi pisemnej zdający uzyskali średni wynik 68%. Maturzyści mieli do wyboru napisanie rozprawki przedstawiającej zalety i wady mieszkania w domu studenckim podczas studiowania w innym mieście lub napisanie artykułu na szkolnym blogu na temat miejsca spędzania urlopu, w którym należało podać przyczyny, dla których ludzie wolą wyjeżdżać za granicę, zamiast odkrywać uroki własnego kraju, oraz zrelacjonować pobyt w godnym polecenia miejscu w kraju.

Najwyższy średni wynik maturzyści osiągnęli w kryterium spójności i logiki – 80%. Wysoki był również wynik w kryterium zgodności z poleceniem – 73%. Zaproponowany na tegorocznym egzaminie temat rozprawki był bliski doświadczeniom zdających, większość maturzystów nie miała trudności z doбором właściwych argumentów. Odnosili się oni do takich aspektów mieszkania w akademiku, jak koszty, lokalizacja, wyposażenie pokoi, życie towarzyskie itp. Zdający formułowali tezę w poprawny, choć w większości przypadków schematyczny sposób (*Ci sono vantaggi e svantaggi di questa decisione.*), poprawnie umieszczali ją we wstępie pracy. Mniejszą popularnością cieszył się artykuł. Zdający, którzy wybrali tę formę wypowiedzi, również pisali prace zgodne z poleceniem. Wspominali o zaletach spędzania wakacji za granicą, najczęściej odnosząc się do pogody, chęci poznawania innych kultur czy języków oraz do kwestii finansowych, a w drugiej części pracy relacjonowali swój wakacyjny pobyt w kraju. Najczęstsze błędy popełniane przez zdających dotyczyły elementów formy. Maturzyści zapominali o zatytułowaniu artykułu. Niektóre prace miały zaburzone proporcje pomiędzy wstępem a rozwinięciem wypowiedzi, często zdający nie uwzględniali zakończenia. Powyższe usterki w pracach maturalnych skutkowały utratą punktów w kryterium zgodności z poleceniem.

W przypadku poprawności językowej zdający uzyskali średni wynik 61% punktów, a w kryterium zakresu środków językowych – 59% punktów. Wielu tegorocznych maturzystów stosowało w swoich wypowiedziach słownictwo i struktury gramatyczne o wysokim stopniu pospolitości, co sprawiło, że prace piszących były pozbawione precyzji oraz naturalności. Zdarzały się też prace, w których błędy gramatyczne w poszczególnych zdaniach wręcz nie pozwalały zrozumieć przekazywanych przez zdającego informacji.

Zagadnienie „pod lupą” – realizacja zadania otwartego sprawdzającego rozumienie ze słuchu na poziomie rozszerzonym

W przypadku języków obcych jedną z kluczowych zmian wprowadzonych na egzaminie maturalnym w Formule 2023 było zwiększenie udziału zadań otwartych w arkuszu egzaminacyjnym. Porównując arkusz w nowej formule do arkusza w Formule 2015, zauważymy, że na poziomie rozszerzonym została dodana jedna wiązka zadań otwartych w obszarze rozumienia ze słuchu (zadanie 3.) oraz jedna wiązka zadań otwartych sprawdzających rozumienie tekstów pisanych (część zadania 6.) Każda wiązka składała się z 4 jednostek. W przypadku języka włoskiego trudniejsze dla zdających okazało się zadanie otwarte sprawdzające rozumienie ze słuchu. Średni wynik uzyskany przez zdających to 46% punktów możliwych do zdobycia. Warto podkreślić, że za zadania zamknięte w obszarze rozumienia tekstów słuchanych zdający otrzymali średnio 79% punktów, co pokazuje, że konieczność samodzielnego sformułowania odpowiedzi była dla licealistów dużym wyzwaniem.

Zadanie otwarte sprawdzające rozumienie ze słuchu było oparte na tekście dotyczącym nauki języka chińskiego i polegało na uzupełnieniu luk w zdaniach na podstawie informacji zawartych w nagraniu.

Zadanie 3. (0–4)

Usłyszysz dwukrotnie wypowiedź o nauce języka chińskiego. Na podstawie informacji zawartych w nagraniu uzupełnij luki w zdaniach 3.1.–3.4., tak aby jak najbardziej precyzyjnie oddać sens wysłuchanego tekstu. Luki należy uzupełnić w języku włoskim.

3.1. Il narratore ha cominciato a studiare la lingua cinese perché _____
_____.

3.2. Secondo il narratore, per imparare la lingua cinese la cosa più importante è capire _____ del popolo cinese.

3.3. La conoscenza dell'inglese facilita l'apprendimento del cinese perché ci sono _____.

3.4. Il narratore sconsiglia manuali di cinese che promettono alle persone che li usano di _____.

Transkrypcja:

Ho studiato fin da piccolo l'inglese e oggi posso dire di essere quasi un madrelingua. Successivamente mi sono dedicato allo studio dello spagnolo, sapendo che per i viaggi, che sono la mia passione, erano sufficienti proprio queste due lingue. Poi un giorno ho visto una pubblicità di una palestra che offriva corsi di arti marziali e mi ci sono iscritto, dedicandomi agli allenamenti del Kung Fu. Grazie a questa nuova passione ho iniziato la

mia avventura con il cinese, la lingua del Paese di origine del Kung Fu. Probabilmente se avessi scelto la capoeira, che è una disciplina brasiliana, avrei studiato il portoghese.

Ora posso dire senza dubbio di essere stato fortunato, perché la stessa persona mi insegna sia le arti marziali che la lingua cinese. Vi assicuro che il cinese, per quanto affascinante, è una lingua dura. Non solo perché si è sviluppata in modo diverso da quelle europee, e quindi pronuncia, alfabeto e grammatica sono diversi. Prima di tutto però la chiave per imparare la lingua cinese è capire il modo di pensare dei cinesi. Proprio questo aspetto, come sottolinea il mio maestro, è di massima importanza.

Sinceramente, non so quale sia il modo migliore per riuscire ad ottenere un buon livello di cinese. Ma sicuramente, se parlate l'inglese avete un vantaggio in più. Il motivo non è che in cinese vengano usate diverse parole inglesi. Tutt'al contrario! Semplicemente i siti in inglese per studiare il cinese sono più numerosi e ricchi di contenuti, se messi a confronto con quelli in italiano.

Se invece volete iscrivervi a un corso, evitate classi con studenti europei o americani: parlereste solo inglese. Il consiglio migliore che posso dare a chi ha intenzione di studiare il cinese è quello di scegliere una classe con persone provenienti dall'Asia perché difficilmente parlano inglese e il cinese diventa l'unica lingua di comunicazione.

Ma forse preferite studiare da soli senza seguire alcun corso? Attenzione! Evitate di comprare libri con titoli come "La lingua cinese in 30 giorni". Non è possibile che un manuale vi insegni l'inglese in 30 giorni, figuratevi il cinese. È solo marketing!

W ramach tej wiązki zadań najłatwiejsza do uzupełnienia okazała się luka 3.2., która wymagała zrozumienia, że według narratora najważniejsze w nauce języka chińskiego jest zrozumienie sposobu myślenia Chińczyków. Właściwych odpowiedzi udzieliło 76% absolwentów. W pozostałych zadaniach wynik był znacznie niższy, z ich uzupełnieniem poradziła sobie mniej niż połowa licealistów. Zadanie 3.4., w którym należało określić, jaki rodzaj podręczników odradza narrator, poprawnie rozwiązało 42% zdających, natomiast średni wynik za rozwiązanie zadania 3.1. wyniósł 38%. W tym zadaniu odpowiedź musiała wskazywać na powód, dla którego narrator zaczął uczyć się języka chińskiego, a mianowicie na jego zainteresowanie się dyscypliną sportową Kung Fu. Najtrudniejsze okazało się zadanie 3.3. (średni wynik – 29%). Aby poprawnie uzupełnić tę lukę, trzeba było zrozumieć, że znajomość języka angielskiego ułatwia naukę chińskiego, ponieważ w internecie wiele stron do nauki języka chińskiego bazuje właśnie na języku angielskim. Uzupełnienie tych luk wymagało od zdających sformułowania odpowiedzi prawidłowych pod względem merytorycznym i gramatycznym, co okazało się dużym wyzwaniem dla maturzystów.

Poniżej przedstawione są odpowiedzi podane w zasadach oceniania jako **oczekiwane**.

Zadanie	Odpowiedź oczekiwana (1 pkt)
3.1.	ha iniziato/cominciato a praticare il Kung Fu / si è iscritto al corso/agli allenamenti di Kung Fu
3.2.	il modo di pensare
3.3.	molti/numerosi siti in inglese
3.4.	imparare il cinese in 30/trenta giorni

Należy jednak podkreślić, że odpowiedzi oczekiwane nie są jedynymi akceptowanymi przez egzaminatorów. W przypadku każdej jednostki w zasadach oceniania podany jest węższy

lub szerszy zakres innych **akceptowanych** odpowiedzi, które występowały w pracach i zostały uznane przez egzaminatorów za merytorycznie poprawne, komunikatywne dla odbiorcy i spełniające wszystkie wymagania zadania.

Poniżej zaprezentowano przykład pracy, w której rozwiązania, choć różnią się od oczekiwanych, zostały ocenione na maksymalną liczbę punktów.

Przykład 1.

3.1. Il narratore ha cominciato a studiare la lingua cinese perché aveva scoperto la passione per le arti marziali.

3.2. Secondo il narratore, per imparare la lingua cinese la cosa più importante è capire la mentalità del popolo cinese.

3.3. La conoscenza dell'inglese facilita l'apprendimento del cinese perché ci sono molte siti in inglese che sono più numerosi e ricchi di contenuti di quelli in italiano.

3.4. Il narratore sconsiglia manuali di cinese che promettono alle persone che li usano di impararlo in un mese.

W zadaniu 3.1. zdający używa wyrażenia *arti marziali*, które wskazuje jednoznacznie na to, że rozumiał wypowiedź: do uzyskania punktu za tę odpowiedź nie było niezbędne użycie nazwy konkretnej dyscypliny sportowej, dzięki której narrator zaczął uczyć się języka chińskiego. *La mentalità* z zadania 3.2. ma znaczenie synonimiczne do *il modo di pensare*. W związku z tym, że w poleceniu do tego zadania nie był wskazany dopuszczalny limit wyrazów, odpowiedź 3.3., pomimo swojej obszerności, również spełnia warunki zadania pod względem merytorycznym i formalnym. W ostatnim przykładzie (odpowiedź do zadania 3.4.) zastosowanie zaimka *lo* nie powoduje zaburzenia komunikacji, a określenie *un mese* jest równoznaczne z wyrażeniem *trenta giorni* użytym w nagraniu przez narratora w odniesieniu do tytułu krytykowanego podręcznika.

Jednakże trzeba pamiętać, że akceptowanie różnorodnych odpowiedzi nie oznacza, że każde uzupełnienie luki w jakikolwiek sposób nawiązujące do tekstu było uznawane za właściwe. Udzielona odpowiedź musiała przede wszystkim wskazywać, że zdający rozumiał tekst, ale też musiała być tak sformułowana, żeby była jednoznaczna dla odbiorcy i nie naruszała żadnych reguł podanych w zasadach oceniania. Co to konkretnie oznacza? Przyjrzyjmy się bliżej, jakie błędy/usterki są dopuszczalne, a jakie wiążą się z utratą punktu.

Zgodność z tekstem

W zadaniach sprawdzających rozumienie ze słuchu polecenie do każdego zadania wyraźnie wskazuje, że udzielona odpowiedź musi być zgodna z tekstem. Wypowiedzi odtwarzane są dwukrotnie. Istotne jest, by zdający skoncentrowali swoją uwagę podczas słuchania tekstów, a następnie tak sformułowali odpowiedzi, aby egzaminator nie miał wątpliwości, że jednoznacznie wynikają one z tekstu i nie zawierają elementów, które w tekście nie występują. Przyjrzyjmy się dwóm przykładom realizacji zadania 3.3.

Przykład 2.

3.3. La conoscenza dell'inglese facilita l'apprendimento del cinese perché ci sono

diverse parole inglesi' nella lingua cinese

Przykład 3.

3.3. La conoscenza dell'inglese facilita l'apprendimento del cinese perché ci sono

numerose classi per studiare il cinese in inglese

W obu przypadkach zdający nie otrzymał punktu za swoją odpowiedź. Narrator wyjaśnia, że znajomość języka angielskiego jest atutem w nauce chińskiego, jednak nie z powodu rzekomego występowania angielskich wyrazów w języku chińskim. Z tekstu wyraźnie wynika, że to ułatwienie ma związek z większą dostępnością stron internetowych w języku angielskim – narrator zestawia je z mniej licznymi i uboższymi stronami włoskimi. W dalszej części wypowiedzi narrator sugeruje również unikanie kursów, na które zapisują się osoby angielskojęzyczne: towarzystwo takich kursantów narzuca komunikację w języku angielskim, gdy tymczasem chodzi o praktykowanie chińskiego. Obydwie powyższe odpowiedzi są więc niepoprawne, ponieważ wskazują powód, który nie wynika z tekstu.

W przypadku części zdających niezgodność odpowiedzi z tekstem mogła też wyniknąć na skutek użycia niewłaściwego wyrazu. Przykładem może być tu uzupełnienie luki 3.4.

Przykład 4.

3.4. Il narratore sconsiglia manuali di cinese che promettono alle persone che li usano di

studiare il cinese in 30 giorni.

Zdający nie opanował w wystarczającym stopniu znaczenia czasowników, które często mylą się osobom zaczynającym naukę języka włoskiego, a mianowicie *studiare* – *uczyć się* oraz *imparare* – *nauczyć się, przyswoić*. W przypadku tej jednostki należało zastosować czasownik *imparare*, tak aby utworzone zdanie było poprawne pod względem logicznym. Podręczniki, których kupno odradza narrator, łudzą czytelników tym, że w trzydzieści dni nauczą się oni języka, a nie, że przez 30 dni będą się uczyć tego języka – takie właśnie znaczenie przybrało zdanie w przytoczonej powyżej pracy.

Precyzja odpowiedzi

Ważnym aspektem, na który warto zwrócić uwagę osób przystępujących do egzaminu z języka obcego, jest precyzja udzielonej odpowiedzi. Bardzo częstym błędem było uzupełnienie luki informacją, która wprawdzie nie była sprzeczna z wysłuchanym tekstem, ale w niewystarczającym stopniu odzwierciedlała jego treść.

Zgodnie z zasadami oceniania w przypadku luki 3.4. oczekiwana odpowiedź powinna wskazywać na niemożność nauczenia się języka obcego z podręczników typu „*La lingua cinese in 30 giorni*”. Ważnym elementem odpowiedzi było podanie czasu (30 dni / jeden miesiąc), jaki tego typu podręczniki podają w swoim tytule. Jednak zdarzały się odpowiedzi, w których zdający odnosili się wyłącznie do samej kwestii nauczenia się języka. Takie uzupełnienie luki było niewystarczająco precyzyjne.

Przykład 5.

3.4. Il narratore sconsiglia manuali di cinese che promettono alle persone che li usano di imparare ~~di~~ il cinese.

Problem niewystarczającej precyzji ilustruje także poniższe rozwiązanie zadania 3.1.

Przykład 6.

3.1. Il narratore ha cominciato a studiare la lingua cinese perché si è ~~iscritto~~ iscritto in palestra.

W początkowej części tekstu narrator wyjaśnia, że któregoś dnia, zachęcony reklamą siłowni, która miała w ofercie kursy sztuk walki, zapisał się na zajęcia Kung Fu. Zainteresowanie tym sportem spowodowało u niego chęć nauki języka kraju, który jest kolebką Kung Fu. Aby odpowiedź była uznana za poprawną, uzupełnienie luki musiało wskazywać na sporty walki. Uzupełnienie luki wyrażeniem *isciversi in palestra* było zdecydowanie zbyt ogólną odpowiedzią, która obejmuje różnego rodzaju dyscypliny sportowe, i w związku z tym nie wskazuje na zrozumienie tekstu.

Dopasowanie odpowiedzi do otoczenia luki

Należy też pamiętać, że równie ważne jak znalezienie właściwej informacji w tekście było dopasowanie odpowiedzi do otoczenia luki. Jeśli odpowiedź zdającego nie pasowała logicznie do fragmentu przed luką lub po luce, albo pokazywała, że zdający nie zrozumiał zdania, które uzupełnia, odpowiedź nie była uznawana za poprawną.

W przypadku zadania 3.2. warto w tym kontekście przyrzeć się poniższemu rozwiązaniu.

Przykład 7.

3.2. Secondo il narratore, per imparare la lingua cinese la cosa più importante è capire

come pensano del popolo cinese.

Po luce 3.2. występowało wyrażenie *del popolo cinese*. Aby poprawnie uzupełnić lukę należało odnieść się do informacji, że w nauce języka chińskiego istotne jest zrozumienie sposobu myślenia Chińczyków. Absolwenci, którzy wpisali w lukę *come pensano*, lub inne wyrażenie wskazujące na mentalność / sposób postrzegania rzeczywistości przez Chińczyków (np. *quello che pensano, cosa pensano*), zrozumieli prawdopodobnie, że jest to istotny czynnik, jeśli ktoś chce się nauczyć mówić po chińsku, ale stworzyli nielogiczne wyrażenie *come pensano del popolo cinese*, które powoduje powstanie niepoprawnej, a co za tym idzie – niejasnej dla odbiorcy konstrukcji. Powyższa odpowiedź nie mogła być zaakceptowana jako poprawne rozwiązanie.

Poprawność językowa

Kwestia jednoznaczności i komunikatywności dla odbiorcy jest kluczowa dla egzaminatora w sytuacji, kiedy zdający udzielają odpowiedzi zawierających błędy gramatyczne lub ortograficzne. Ponieważ sprawdzane jest przede wszystkim rozumienie tekstu, pewne błędy są dopuszczalne, ale nie mogą one wpływać negatywnie na przekazanie informacji lub powodować, że odpowiedź staje się niejasna. W przypadku języka włoskiego często były akceptowane błędy związane z użyciem rodzajników bądź przyimków.

W tegorocznym zadaniu przykładowe zaakceptowane odpowiedzi zawierające błędy to np. *ha iniziato di praticare il Kung Fu* w luce 3.1., *modo di pensare* w luce 3.2., *molti siti in inglese ricchi in contenuti* w luce 3.3. oraz *imparare lingua cinese in 30 giorni* w luce 3.4.

Jednak bardzo często popełnione przez zdających błędy w mniejszym lub większym stopniu zakłócały komunikację i sprawiły, że udzielona odpowiedź stawała się niejasna, wieloznaczna lub wręcz niekomunikatywna. Przykłady takich błędów przedstawiono poniżej.

Przykład 8.

3.1. Il narratore ha cominciato a studiare la lingua cinese perché _____
ha iscritto in corso kung-fu.

3.2. Secondo il narratore, per imparare la lingua cinese la cosa più importante è capire
il mondo da pensare _____ del popolo cinese.

3.3. La conoscenza dell'inglese facilita l'apprendimento del cinese perché ci sono
molti siti inglesi di cinesi _____.

3.4. Il narratore sconsiglia manuali di cinese che promettono alle persone che li usano di
corsi 30 giorni per studiare _____.

W zakresie poprawności ortograficznej podejście do popełnianych przez zdających błędów jest podobne, ale należy pamiętać, że zgodnie z *Informatorem o egzaminie maturalnym od roku szkolnego 2022/2023* w przypadku wyrazów o wysokiej frekwencji może być wymagana pełna poprawność zapisu. W omawianym zadaniu dotyczyło to między innymi takich wyrazów jak np. *iscritto* (3.1.); *inglese* (3.3.); *cinese / trenta / mese / pochi* (3.4.). Nie były w nich dopuszczalne żadne błędy ortograficzne.

W wyrazach o niższej frekwencji akceptowane były błędy, które nie wpływały na zrozumienie tekstu przez odbiorcę (np. *la mentalita* w 3.2.). Nie były natomiast dopuszczalne żadne błędy zmieniające znaczenie wyrazu, np. *ricci* zamiast *ricchi* w zadaniu 3.3., *messe* zamiast *mese* w zadaniu 3.4. lub powodujące niejednoznaczność odpowiedzi w inny sposób (np. *molti siti in inglese ricchi di contenti* zamiast *molti siti in inglese ricchi di contenuti* w zadaniu 3.3.).

Zgodność z poleceniem

Polecenie to integralna część zadania, która określa ramy, w jakich może poruszać się zdający. W przypadku zadań otwartych sprawdzających rozumienie tekstu wskazuje ono m.in. w jakim języku należy udzielić odpowiedzi. W przypadku zadań sprawdzających rozumienie ze słuchu zdarza się, że zdający nie zdąży uzupełnić luki w tekście podczas dwukrotnego odsłuchu; mimo że zrozumiał ogólny sens tekstu, ma problemy ze sformułowaniem danej myśli w języku obcym. W takiej sytuacji, żeby nie zostawiać pustego miejsca w arkuszu egzaminacyjnym, „ratuje się” wpisaniem odpowiedzi w języku polskim. Taka realizacja nie jest jednak akceptowana.

Podsumowanie

Zadania sprawdzające rozumienie i przetwarzanie wypowiedzi ustnych mają zweryfikować, na ile skutecznie maturzysta potrafi przetworzyć komunikat w języku obcym, uzupełniając luki w krótkim tekście lub w zdaniach. Poniżej zamieszczone zostały porady, które wskażą strategię rozwiązywania zadań oraz podpowiedzą, jak unikać błędów językowych i błędów zapisu w uzupełnianych lukach.

Podczas egzaminu zdający powinien:

- przed wysłuchaniem nagrania – uważnie przeczytać polecenie do zadania oraz treść zadania, zwrócić uwagę na jego tematykę, zastanowić się, na jakie informacje z wypowiedzi należy zwrócić szczególną uwagę podczas słuchania nagrania
- podczas pierwszego słuchania – uważnie wysłuchać wypowiedzi; luki są najczęściej umieszczone zgodnie z chronologią tekstu, więc na poszukiwane informacje należy zwracać uwagę po kolei, i po znalezieniu odpowiedzi do pierwszej luki przenosić uwagę na drugą i następne
- podczas drugiego słuchania – skupić się na wysłuchaniu tych informacji, których nie udało się znaleźć / zanotować za pierwszym razem, i jednocześnie sprawdzić, czy już zapisane odpowiedzi są zgodne z nagraniem
- po zakończeniu nagrania – sprawdzić, czy w zapisie nie ma błędów, które mogłyby spowodować zaburzenie komunikacji, oraz czy wpisana odpowiedź łączy się logicznie i gramatycznie z otoczeniem luki.

Wnioski

Analiza wyników egzaminu z języka włoskiego pozwala na wyciągnięcie następujących wniosków dotyczących pracy z maturzystami w kolejnych latach:

- ❖ Wybory zdających w zadaniach zamkniętych pokazują, że często kierują się oni znaczeniem pojedynczych wyrazów lub odnoszą się do własnych doświadczeń, nie biorąc pod uwagę treści słuchanego lub czytanego tekstu. Istotne jest, aby przygotowując uczniów do egzaminu, zachęcać ich do bardziej wnikliwej analizy powiązań między tekstem a zadaniem. Powinni oni być w stanie wskazać fragment tekstu, który uzasadnia wybór poprawnej odpowiedzi, oraz podać powody odrzucenia pozostałych opcji.
- ❖ Zadania otwarte stanowią dla maturzystów większe wyzwanie niż zadania zamknięte – dla uczących się języka obcego samodzielne sformułowanie odpowiedzi jest trudniejsze od wybrania jednej z podanych już opcji. Wskazane jest zatem, aby podczas zajęć lekcyjnych użycie języka obcego dominowało nad użyciem języka polskiego. Nauczyciel powinien tak dobierać zadania, by uczniowie stosowali poznawane struktury i wyrażenia w sposób czynny. Warto też zwrócić uwagę uczniów na to, że ich odpowiedzi w zadaniach otwartych muszą być nie tylko zgodne z tekstem, ale też jak najbardziej precyzyjne.
- ❖ Zadania sprawdzające znajomość środków językowych, zarówno na poziomie podstawowym, jak i rozszerzonym, od lat są największym wyzwaniem dla maturzystów. Tymczasem ograniczona znajomość struktur gramatycznych często skutkuje też uzyskaniem niższych wyników w zadaniu sprawdzającym tworzenie wypowiedzi pisemnej, może też powodować błędne rozwiązanie zadań w części sprawdzającej rozumienie ze słuchu oraz rozumienie tekstów pisanych.
- ❖ Nieznajomość słownictwa jest często przyczyną udzielenia błędnej odpowiedzi na egzaminie maturalnym. Biorąc pod uwagę ograniczony zasób słownictwa zdających można stwierdzić, że podczas zajęć lekcyjnych wskazane byłoby dodatkowe ćwiczenia wzbogacające zakres leksyki, np. słowotwórstwo, stosowanie wyrazów bliskoznaczących i o znaczeniu przeciwnym, grupowanie wielu różnych wyrazów według podanych kategorii, zastępowanie struktur o wysokim stopniu pospolitości wyrażeniami synonimicznymi itp.
- ❖ W przypadku wypowiedzi pisemnych warto zwrócić uwagę uczniów na to, aby działali w sposób planowy. Zdarza się, że maturzyści pomijają w swoich wypowiedziach elementy kluczowe dla pełnej realizacji tematu lub realizują je pobieżnie. Dobrze byłoby uświadamiać im, że napisanie pracy egzaminacyjnej musi być poprzedzone dokładną analizą tematu, przemyśleniem struktury wypowiedzi, doбором odpowiednich argumentów. Często zaobserwowane usterki w wypowiedziach pisemnych na poziomie rozszerzonym to brak tytułu w artykule czy brak zakończenia wypowiedzi. Zapoznanie uczniów z kryteriami oceniania wypowiedzi pisemnej może sprawić, że uda im się uniknąć błędów, które mogą skutkować obniżeniem punktacji.